

PLAN VAN AANPAK
VERDOUWAZAMING NEDERLANDSE
TEXTIEL- EN KLEDINGSSECTOR 10

Voorwoord

Tijdens de tweede editie van het MVO congres 'Groen is de rode draad' presenteren de drie Nederlandse brancheorganisaties Inretail, MODINT en VGT namens de gehele Nederlandse textiel- en kledingsector een gezamenlijk plan van aanpak voor het realiseren van structurele verbeteringen (op sociaal, ecologisch en economisch gebied) in de textiel- en kledingsector. Een belangrijke stap naar de toekomst toe waarbij wij als brancheorganisaties voor de eerste keer in de geschiedenis de handen ineen slaan om zo de textiel- en kledingsector als geheel en in nauwe samenwerking met (internationale) ngo's, vakbonden en overheden te verduurzamen.

Maatschappelijk verantwoord ondernemen is in de afgelopen decennia één van de speerpunten geworden voor de Nederlandse textielsector. Op dit gebied zijn er verschillende wezenlijke stappen gezet, zowel door individuele leden als ook in (internationaal) samenwerkingsverband met andere textielketens, ngo's, vakbonden en (lokale) overheden. Het betreft hier een breed scala aan onderwerpen waaronder kinderarbeid, duurzame grondstoffen zoals biokatoen, diverse milieumaatregelen en initiatieven rond onderwijs en welzijn in productielanden. Helaas doen misstanden zich nog steeds voor. Rampen zoals die in Pakistan en Bangladesh tonen aan dat er structurele problemen bestaan in de globale textiel- en kledingsector. Maar ook terugkerende berichten over onderwerpen als leefbaar loon of watervervuiling in de textiel- en kledingsector onderstrepen dat.

Structurele problemen vragen om structurele oplossingen. Wij als brancheorganisaties hebben om deze reden de krachten gebundeld om zo een verschil te kunnen maken en een plan van aanpak met een breed draagvlak onder onze leden te kunnen presenteren. Ieder heeft zijn eigen verantwoordelijkheid, maar samen hebben we een gedeelde verantwoordelijkheid. Om deze reden is dit plan opgesteld in een dialoog met overheid, ngo's en vakbonden met daarin gerichte doelen en tijdslijnen om een structurele verbetering in deze mondiale sector te bewerkstelligen. Omdat deze dialoog voor een belangrijk deel gaat over de implementatie van begrippen als 'due diligence' en 'ketenverantwoordelijkheid' uit de OESO-richtlijnen, hebben wij de voorzitter van het Nationaal Contactpunt gevraagd de dialoog te leiden.

De OESO-richtlijnen en het Ruggie-raamwerk zijn leidend voor het plan van aanpak 1.0. Via dit plan zetten we de doelen neer die wij als sector willen bereiken en daarbij hebben wij andere stakeholders benoemd met wie wij graag willen samenwerken om dit doel gezamenlijk met ons te bereiken. In dit plan zijn duidelijke doelstellingen opgenomen en de uiterste termijn dat we welke doelstelling behaald willen hebben. Wij danken de ngo's voor hun vooraf gegeven input om deze basisdoelstellingen te formuleren en hun bereidheid om dit verder met elkaar vorm te gaan geven.

De Nederlandse textiel- en kledingsector kent een grote mate van diversiteit en bestaat uit een aantal grotere en ook veel kleinere spelers. Uitgangspunt voor dit plan is dat ook de kleinere spelers in staat worden gesteld om de gestelde doelstellingen te behalen, hen te inspireren om een wezenlijke bijdrage te leveren en zo een breed draagvlak te krijgen voor het verduurzamen van de totale Nederlandse textiel- en kledingsector.

Kijkend naar de mondiale textielindustrie moeten we concluderen dat de Nederlandse textiel- en kledingsector met 1% een bescheiden aandeel heeft in de totale wereldwijde markt. Internationaal is er een groot aantal grensoverschrijdende initiatieven en samenwerkingsverbanden om de diverse vraagstukken die onze sector kent in kaart te brengen en aan te pakken. Enerzijds hebben wij voor dit plan van aanpak gekeken waar aansluiting gevonden kan worden bij deze reeds bestaande internationale initiatieven of samenwerkingsverbanden. Anderzijds zijn wij van mening dat problemen met een mondiaal karakter continue moeten worden opgeschaald naar een bredere dialoog op Europees of zelfs mondiaal niveau, daar onze Nederlandse invloed en rol niet altijd toereikend is.

Als Nederlandse textiel- en kledingsector hebben wij hoge verwachtingen van de verdere voortgang en samenwerking, waarbij het zoeken van samenwerking met ngo's, vakbonden en de overheid van cruciaal belang is. Wij zien dit plan van aanpak dan ook als een levend document waarbij wij aan de vooravond staan van een proces van verdere samenwerking. De komende weken werken we naar een gedetailleerde uitwerking met de overheid en andere stakeholders. Daartoe kunnen de genoemde stakeholders binnenkort een uitnodiging van ons verwachten.

De drie Nederlandse brancheorganisatie zijn verheugd dat mevrouw Ploumen, minister van Buitenlandse Handel en Ontwikkelingssamenwerking, het opstellen van dit plan in december 2012 heeft omarmd en spreken onze waardering uit voor haar proactieve benadering om het

proces met elkaar te versnellen. Om deze reden hebben de brancheorganisaties gehoor gegeven aan de oproep van de minister om het plan van aanpak een half jaar eerder te presenteren dan oorspronkelijk gepland. De minister heeft aangekondigd een convenant met de sector te willen afsluiten waarin wij wederzijdse inspanningen en verwachtingen afspreken om een transitie in de textiel- en kledingsector te bewerkstelligen. Wij zien uit naar het op basis van dit plan invulling geven aan dat convenant. Wij willen onze nationale dialoog graag verbreden naar een Europese of mondiale dialoog. Wij vragen de minister dit proces waar mogelijk te steunen binnen de Raad van Ministers, zodat onze aanpak het niveau van individuele landen overstijgt en bij voorkeur op tenminste EU-niveau wordt afgestemd, alsmede met de landen en regio's waar het om gaat. Gezien de gesprekken die zij de afgelopen periode voerde, met onder andere Eurocommissaris De Gucht, zien wij dit met vertrouwen tegemoet.

Transparantie wordt door ons in dit plan bestempeld als één van de belangrijkste voorwaarden van maatschappelijk verantwoord ondernemen. In dit kader hebben wij de intentie stakeholders en consumenten te informeren middels een website waar het plan, de voortgang, de werkgroepen en dialogen worden gepubliceerd. Daarnaast zal de website gericht zijn op het informeren van consumenten en andere stakeholders over de OESO-richtlijnen, het Ruggie-raamwerk en de uitdagingen waar de textiel- en kledingsector mee geconfronteerd wordt op sociaal, ecologisch en economisch gebied.

Namens de Nederlandse textiel- en kledingsector, d.d. 20 juni 2013,

Jan Meerman

Han Bekke

Pals Brust

Voorzitter
Inretail

Voorzitter
MODINT

Voorzitter
VGT

Inhoudsopgave

Samenvatting	6
1. Inleiding	14
1.1. Veranderingen	15
1.2. OESO-richtlijnen en het Ruggie-raamwerk	16
1.3. Internationale context	17
1.4. Plan van aanpak	17
1.5. Doel	18
1.6. Rol brancheorganisaties	19
1.7. Driesporenbeleid	19
2. Visie Nederlandse textiel- en kledingsector op MVO	21
3. Visie op transparantie	23
4. Doelstellingen	26
4.1. Doelstellingen voor het aanpakken van structurele problemen	26
4.1.1. Inkooppraktijken	26
4.1.2. Due diligence	27
4.1.3. Circulaire economie	28
5. Sociaal	29
5.1. Sumangali-systeem	29

5.2. Kinderarbeid	31
5.3. Veilige en gezonde werkplek	32
5.4. Leefbaar loon	33
5.5. Vrijheid vereniging en onderhandelen	36
5.6. Arbeidstijden	37
6. Milieu	39
6.1. Water	39
6.2. Chemicaliën	40
6.3. Grondstoffen	42
6.4. Ketenoverleg Textiel	43
7. Overige doelstellingen	45
8. Proces	46
Nederlandse brancheorganisaties textiel- en kledingsector	48
Deelnemers multistakeholderdialoog	49
Achtergrond en informatie	50
Lijst van afkortingen	52
Motie Braakhuis c.s.	53

Samenvatting

De vertegenwoordigers van leveranciers en afnemers van textiel en kleding, Inretail, MODINT en VGT, hebben de handen ineengeslagen op het gebied van het verduurzamen van de textiel- en kledingsector. Ons gezamenlijke doel is het realiseren van structurele verbeteringen op sociaal, ecologisch en economisch gebied in de textiel- en kledingsector. Daarbij is het onze ambitie het gelijke speelveld van de sector op een hoger niveau te brengen. De afgelopen decennia zijn er diverse successen geboekt in het verduurzamen van de sector. Helaas doen misstanden zich nog steeds voor. Dit plan van aanpak is een nieuw startpunt om met vereende krachten verder te gaan met de verduurzaming.

De Nederlandse textiel- en kledingsector opereert daarin niet in een vacuüm, maar maakt deel uit van een mondiale sector. De structuur van de sector en de omvang van de Nederlandse sector maken dat de Nederlandse bedrijven alleen niet het verschil kunnen maken. Daarom is internationale samenwerking vereist, ten minste op Europees niveau. Bovendien vereisen structurele problemen structurele oplossingen. Daarmee is tijd gemoeid en een inzet gezamenlijk met overheden, vakbonden en ngo's vereist. Dit alles wil vanzelfsprekend niet zeggen dat Nederlandse bedrijven geen bijdrage kunnen leveren aan het verduurzamen van de sector. In dit 'Plan van aanpak verduurzaming Nederlandse textiel- en kledingsector 1.0' zijn de concrete doelen en plannen opgenomen waarmee we het proces naar verdere verduurzaming van de sector gaan beginnen.

Wij zien verduurzaming als een transitie waarbij niet de grootte van de stap, maar de richting het belangrijkste is. Daarbij wordt gezocht naar een samenhang tussen ecologie, sociale omstandigheden en economie, waarbij continuïteit van de bedrijfsvoering van de aangesloten ondernemingen het uitgangspunt is. Wij willen nadrukkelijk geen papieren werkelijkheid ontwikkelen, maar stappen in de praktijk zetten of mogelijk maken. Wij dragen onze verantwoordelijkheid in de keten en nodigen andere partijen uit dat ook te doen voor zover dit nog niet het geval is. Dat wij onze verantwoordelijkheid nemen, betekent niet dat wij aansprakelijk zijn voor elke misstand die zich voordoet. Het uiteindelijke oordeel of wat wordt gedaan goed is of niet, is aan de samenleving. Daarom hebben we bij de opstelling van dit

plan nadrukkelijk samenwerking gezocht met maatschappelijke organisaties en de overheid. Als deelnemers aan het brancheprogramma van MVO Nederland willen we onze samenwerking met hen verder intensiveren om ons gezamenlijk doel te bereiken: het realiseren van structurele verbeteringen (op sociaal, ecologisch en economisch gebied) in de textiel- en kledingsector.

Gelukkig hoeven we niet vanaf nul te beginnen. Veel bedrijven, zowel aan de zijde van leveranciers als aan de zijde van de retail, hebben zich in de afgelopen jaren ingespannen om verbeteringen te realiseren. Op basis van ervaring en kennis die in de afgelopen decennia is opgedaan bestaat binnen de sector een helder beeld van de belangrijkste risico's. Op onderdelen bestaat zicht op een haalbare en efficiënte aanpak, op andere deelterreinen bestaat dat nog niet of onvoldoende. Als brancheorganisaties willen wij onze leden maximaal ondersteunen bij het uitvoeren van hun due diligence om zo de risico's in kaart te brengen en een aanpak te formuleren. Twee onderwerpen die daarbij bijzondere aandacht hebben, zijn de mate waarin een onderneming de regie in de keten voert dan wel kan vergroten en de mate waarin en de wijze waarop een onderneming transparanter kan zijn of worden over de keten waarin hij opereert.

In dit plan zijn enkele concrete problemen geformuleerd met een aanpak en doelstelling. Deze aanpak en doelstellingen zullen de komende weken en maanden per thema nader uitgewerkt en verder geconcretiseerd worden, in nauw overleg met voor die thema's relevante stakeholders.

Wij verwachten dat de bij ons aangesloten ondernemingen naar vermogen aan het realiseren van deze doelstellingen zullen bijdragen. Daarbij spelen enkele factoren een rol, zoals de grootte van de onderneming en het inkoopvolume. Wij zullen ons inspannen om ervoor te zorgen dat tegen eind 2014 minimaal 50% van de bij onze organisaties aangesloten ondernemingen de doelstellingen van dit plan van aanpak onderschrijft. Daarnaast zullen wij de communicatie over de inspanningen ten aanzien van verduurzaming van de textiel- en kledingsector van aangesloten ondernemingen en van onszelf intensiveren, onder meer via het lanceren van een speciale website.

Overzicht doelstellingen in dit plan

1. Doelstellingen voor het aanpakken van structurele problemen				
Onderwerp	Thema	Tijdslijn	Landen	Beoogde partners <i>[niet uitputtende lijst]</i>
Inkooppraktijk	Pilot en/of onderzoek naar inkooppraktijken: hoe zo in te vullen dat die een positieve invloed op arbeidsomstandigheden in de keten hebben	2014		MVO Nederland, MADE-By, BSCI, ETI en FWF
Due diligence	Pilot en/of onderzoek om te bepalen hoe individuele ondernemingen in de textiel- en kledingsector een beter inzicht in hun keten kunnen krijgen	2014		MVO Nederland, MADE-By, BSCI, ETI en FWF
Circulaire economie	Kennisuitwisseling en opbouw hoe te werken aan een circulaire economie. Daartoe wordt een routekaart ontwikkeld	2014		MVO Nederland en MADE-By

2. Sociaal				
Onderwerp	Thema	Tijdslijn	Landen	Beoogde partners <i>[niet uitputtende lijst]</i>
Gebonden arbeid / Sumangali	Bijeenkomst over Sumangali-systeem om bewustwording sector over specifieke problematiek te vergroten en gericht op het bevorderen van het uitbannen van de met de ILO-strijdige onderdelen van Sumangali	2013	India	BSCI, ETI, LIW, SOMO, FNV, de Nederlandse overheid
Veiligheid en gezondheid werkplek	25% leden actief in Bangladesh deelnemer aan Accord on Building & Fire Safety in Bangladesh.	Uiterlijk eind 2013:	Bangladesh	IndustriAll, ILO, CCC, BHOS, GIZ, FNV, CNV, Nederlandse overheid
	50% leden actief in Bangladesh deelnemer aan Accord	Uiterlijk eind 2014	" "	" "
Kinderarbeid	Vergroten inzicht in eigen keten om zicht op kinderarbeid dieper in de keten te vergroten	Vanaf 2013	India, Turkije, China, Oezbekistan	LIW, SOMO, Solidaridad, FNV, FWF, BSCI, de Nederlandse overheid
	Een gezamenlijk beleid indien kinderarbeid wordt aangetroffen in de eigen keten van een onderneming	Vanaf 2015	" "	" "
	Eliminatie ergste vormen van	2016	Mondiaal	" "

	kinderarbeid			
Leefbaar loon	Aanhaken bij European Road Map Living Wage	2013	Gehele textiel- en kledingsector, specifiek Azië en in het bijzonder Bangladesh, China, Vietnam, Cambodja	MVO Nederland, FWF, AFWC, GIZ, IAF, Berenschot, de Nederlandse overheid
	Een gezamenlijk Europees beleid ten aanzien van leefbaar loon in Azië, waarbij Nederlandse inzet invoering in 2020 is	2016	" "	" "
	Leefbaar loon in de keten doorgevoerd	2020	" "	" "
Vrijheid vereniging en onderhandelen	Overleg met FNV en andere geïnteresseerden over mogelijk vervolg op project Bevordering Sociale Dialoog 2010 – 2012	Tweede helft van 2013	Turkije	FNV, FWF, ILO, BSCI, de Nederlandse overheid
	Bevorderen deelname bedrijven (zowel Nederlands als Turks) aan bijeenkomst georganiseerd door (internationale) vakbonden	2013	" "	" "
	Bevorderen vervolg op de meeting die door (internationale) vakbonden wordt georganiseerd, bijvoorbeeld via conferentie in Turkije / met Turkse sector, waarin voordelen vrijheid vereniging en onderhandelen, respectievelijke een sociale dialoog worden toegelicht; start	2014	" "	" "

	voorlichting rechten werknemers en inventarisatie percentage bedrijven waarin vrijheid vereniging is ingevuld of sociale dialoog wordt gevoerd			
	Vrijheid vereniging respectievelijk voeren sociale dialoog in gehele Turkse textiel- en kledingsector	2023	" "	" "
3. Milieu				
Onderwerp	Thema	Tijdslijn	Landen	Beoogde partners <i>[niet uitputtende lijst]</i>
Water	Het in samenwerking met geïnteresseerde partners informeren van Nederlandse bedrijven die in Bangladesh textiel en kleding laten maken over PaCT en de doelstellingen daarvan en het in contact brengen van die Nederlandse bedrijven met IFC	Tweede helft 2013	Bangladesh	IFC, Solidaridad, Nederlandse overheid, Netherlands Water Partnership, MADE-By
	In samenwerking met het Water PaCT op basis van tussentijdse evaluatie of en hoe het programma uitgerold kan worden over andere landen en die projecten opstarten	2015	Bangladesh en afhankelijk van evaluatie en voortgang uitbreiding naar andere landen in Azië	" "
Chemicaliën	Met geïnteresseerde partners opstellen van een agenda gericht	2013	Azië	MVO Nederland,

	op het bevorderen van een structurele verbetering ten aanzien van het gebruik van chemicaliën in de textiel- en kledingsector			Solidaridad, Greenpeace, LIW, Nederlandse overheid
	Organisatie informatiebijeenkomsten over het gebruik van chemicaliën in relatie tot bestaande wet- en regelgeving, technologische ontwikkelingen en bestaande initiatieven zoals Zero Discharge van Greenpeace	2014	" "	" "
	Het gezamenlijk met ngo's bepalen of, en zo ja hoe, we kunnen inzetten op aanscherping van vigerende wet- en regelgeving, bij voorkeur in Europees verband	2015	" "	" "
Grondstoffen	De Nederlandse textiel- en kledingsector draagt bij aan de jaarlijkse verdubbeling van de vraag naar katoen dat onder betere omstandigheden wordt geproduceerd dan conventioneel katoen en zoekt daarvoor aansluiting bij de bestaande initiatieven. Dit doel wordt aangescherpt op basis van een nulmeting in 2014 over 2013	2014	Afrika, India, China	MVO Nederland, Solidaridad, Better Cotton Initiative, LIW, Nederlandse overheid
Ketenoverleg	Pilot duurzame mode die	2013	Nederland	MADE-By,

textiel	concreter handvatten biedt aan retailers over communicatie naar de consument			CREM, Gfk, Solidaridad en de Nederlandse overheid
	Aandeel textiel in restafval verminderd met 50% ten opzichte van 2011	2015	" "	" "
4. Overige doelstellingen				
Onderwerp	Thema	Tijdslijn	Landen	Beoogde partners <i>[niet uitputtende lijst]</i>
Communicatie	Checklist voor haar MKB-leden, zodat zij bij hun inkoop bij hun leverancier de juiste vragen kunnen stellen over de herkomst van kleding en textiel, opdat zij consumenten op de juiste wijze kunnen informeren	2013		Inretail, MODINT, VGT
Communicatie	Vertaling van het plan naar het Engels	2013		" "
Communicatie	Oprichten website over duurzaamheid textiel- en kledingsector en plan	2013		" "

1. Inleiding

In de textiel- en kledingsector wordt het debat over verduurzaming en aanpak van misstanden al jaren gevoerd. Op dit gebied zijn er al verschillende wezenlijke stappen gezet zowel door individuele leden als ook in (internationaal) samenwerkingsverband met ngo's, vakbonden en (lokale) overheden. Resultaten zijn geboekt op verschillende terreinen die samen een breed gebied bestrijken. Te denken valt aan onderwerpen zoals kinderarbeid, duurzame grondstoffen (zoals biokatoen), milieumaatregelen en initiatieven rond onderwijs en welzijn in productielanden.

Veel bedrijven, zowel leveranciers en producenten als retailers, hebben zich in de afgelopen jaren ingespannen om verbeteringen te realiseren. Mede daardoor bestaat een helder zicht op de belangrijkste vraagstukken en zijn al veel concrete verbeteringen gerealiseerd. Daardoor kunnen we nu als sector gezamenlijk en in samenwerking met andere stakeholders gericht de nog bestaande of nieuwe problemen aanpakken.

Naast het debat dat in de sector wordt gevoerd tussen de koplopers en het achtervolgende peleton zien we in media en politiek de aandacht voor onze sector toenemen, al dan niet als reactie op actuele rampen en problemen. Wil de sector met zijn tijd meegaan en ook in de toekomst competitief blijven, dan moeten we zowel anders met de mensen die in de sector werken als met onze bronnen omgaan. Dit vergt een verdergaande transitie van werken in de sector.

Aanleiding voor het opstellen van dit plan is de motie Braakhuis c.s. (zie bijlage) die op 26 april 2012 door de Tweede Kamer werd aangenomen. De motie vraagt de regering om transparantie in de textiel- en kledingsector af te dwingen en met de Nederlandse sector afspraken te maken over het uitbannen van kinderarbeid in de textielketen. De motie is door de textiel- en kledingsector opgevat als een teken van verontwaardiging over het bestaan en voortbestaan van onrecht in de textielketen. Wij zien de motie als een oproep aan de sector om zijn inzet ten aanzien van de problematiek te intensiveren en de verduurzaming sneller voort te zetten. Wij hebben als sector aangegeven dat wij moeilijk uit de voeten konden met de invulling van deze motie. Gedeelde verantwoordelijkheden werden volledig op het conto

van de sector geschoven, terwijl je een structurele verandering alleen gezamenlijk tot stand kunt brengen. Wij hebben zowel onze eigen overheid nodig, als de Europese én lokale overheden in productielanden. Wij vragen de Nederlandse overheid de internationale samenwerking te bevorderen bij het verbeteren van de omstandigheden in de textiel- en kledingsector. Met als doel dat deze aanpak het niveau van individuele landen overstijgt en ten minste op EU-niveau wordt afgestemd, alsmede met de landen en regio's welke het betreft. Voorts om te bevorderen dat zij in haar internationale contacten met productielanden het belang van de naleving en handhaving van de mensenrechten, zoals de OESO die voorschrijft, onder de aandacht brengt. Daarnaast om nadrukkelijke samenwerking te zoeken met ngo's en vakbonden. Precies zoals het Ruggie-raamwerk voorschrijft hebben wij als sector het initiatief genomen om dit plan op te stellen, om daar waar onze eigen verantwoordelijkheid eindigt de hulp van andere stakeholders te vragen. De ramp in Karachi, Pakistan en Tazreen, Bangladesh in 2012 alsmede het instorten van Rana Plaza in Savar in Bangladesh in 2013 tonen aan dat er structurele problemen zijn in de globale sector. Het vinden van een structurele oplossing kan het beste internationaal, omdat we in dat krachtenveld het meest een vuist kunnen maken en dus het beste problemen kunnen aanpakken. Dit betekent niet dat nationaal geen stappen gezet kunnen worden. Dat is ook de reden dat wij als brancheorganisaties nationaal een dialoog zijn gestart met vakbonden, overheid en ngo's.

1.1. Veranderingen

De wereld verandert snel. Darwin heeft ons geleerd: om te overleven, moet je je aanpassen. Hij heeft er alleen niet bij gezegd hoe dat te doen. Er is dus geen blauwdruk hoe dat goed te doen, of hoe dat het snelst of het meest efficiënt kan. Wij moeten dit als sector dus zelf uitzoeken en ondervinden. In dat opzicht zijn drie veranderingen in de wereld volgens ons van bijzonder belang: de globalisering van de economie, de opkomst van nieuwe informatie- en communicatietechnologie en de uitputting van bronnen en grondstoffen.

Nieuws is direct wereldwijd beschikbaar, ook als het slecht nieuws is. De maatschappij wordt kritischer ten opzichte van de sector en in de Tweede Kamer wordt met regelmaat over de situatie in de sector gesproken. De bereidheid van bezorgde burgers om slecht nieuws uit

andere delen van de wereld over de situatie in de textiel- en kledingsector aan te horen neemt af, desondanks baseert het overgrote deel van de consumenten zich bij een aankoopbeslissing vooral op de aspecten prijs, kleur, design, pasvorm en kwaliteit.

De uitputting van bronnen en grondstoffen baart ons zorgen en dus vinden wij het zorgvuldig daarmee omspringen zeer belangrijk. Al lange tijd is de sector actief op recycling, efficiënte logistiek en terugdringen van CO₂-gebruik. Wij kunnen het ons met oog op de toekomst en welzijn van ons en anderen tenslotte niet veroorloven roekeloos met onze bronnen en het milieu om te springen.

1.2. OESO-richtlijnen en het Ruggie-raamwerk

In internationaal verband is in antwoord op toenemende zorg over de toekomst van onze planeet en eerbiediging van mensenrechten het zogeheten Ruggie-raamwerk ontwikkeld. Dit is inmiddels als onderdeel van de gewijzigde OESO-richtlijnen voor multinationale ondernemingen aanvaard als het normatieve referentiekader. Zoals gezegd zijn de OESO-richtlijnen het leidend normatief kader voor de Nederlandse sector. Het raamwerk is helder: staten hebben de plicht mensenrechten te beschermen, het bedrijfsleven heeft de verantwoordelijkheid mensenrechten te respecteren en er dient te worden voorzien in het recht van slachtoffers op toegang tot rechtsmiddelen bij schending van mensenrechten. Voor het internationaal opererende bedrijfsleven betekent dit dat individuele ondernemingen zich onder meer permanent rekenschap moeten geven van de effecten van hun handelen op de mensenrechten in de omgeving waarin zij opereren. Een van de uitdagingen waarvoor het bedrijfsleven zich geplaatst ziet, is hoe deze zogeheten due diligence vorm te geven.

Een van de grote problemen waarvoor het bedrijfsleven zich geplaatst ziet, is het vaak grote verschil tussen de papieren werkelijkheid en de praktijk. De wet- en regelgeving in de meeste productielanden is op orde, maar wordt vaak niet vergezeld van de noodzakelijke handhaving door de bevoegde (lokale) overheden. Het is diplomatiek maatwerk om andere overheden daar zowel in bilateraal als multilateraal verband op aan te spreken.

1.3. Internationale context

De complexiteit van de keten, de verwevenheid van de problemen en de omvang van de Nederlandse sector in relatie tot de Europese en internationale markt maken dat samenwerking ook in internationaal verband vorm moet krijgen.

Maar het oplossen van structurele problemen in een mondiale en complexe sector als de textiel- en kledingsector vergt de nodige tijd. Voor ons is de richting van de stap het belangrijkste en niet de grootte van de stap. De Nederlandse sector sluit zijn ogen niet voor de problematiek, maar op korte termijn kan de situatie in de textiel- en kledingsector niet verbeterd worden door de Nederlandse sector alleen. Internationale samenwerking is noodzakelijk en ook van belang voor de continuïteit van de Nederlandse sector. De grens van wat we kunnen, wordt deels gedictieerd door de internationale concurrentieverhoudingen tussen aanbieders, modemerken en retail.

1.4. Plan van aanpak

Rampen in de sector tonen aan dat er structurele problemen bestaan. Ook terugkerende berichten over onderwerpen als leefbaar loon of watervervuiling in de textiel- en kledingsector onderstrepen dat. Om dit gegeven kan en wil de sector niet heen. Dit plan is daarvan tegelijkertijd het bewijs en een grote stap in de goede richting. Het is onderdeel van het maken van een transitie. Bedrijven in de sector kunnen zich via het onderschrijven van dit plan en zijn doelen én het leveren van een bijdrage aan concrete programma's of projecten invulling geven aan hun plicht tot het zich permanent rekenschap moeten geven van de effecten van hun handelen.

Om te kunnen komen tot een breed gedragen plan hebben wij als sector het initiatief genomen om een dialoog met eigen achterban, maatschappelijke organisaties en overheid te voeren. Samenwerking zien wij als de sleutel om problemen in de sector aan te pakken. Onder leiding van de voorzitter van het Nationaal Contactpunt voor de OESO-richtlijnen, werd via een tweetal bijeenkomsten in 2013 met hen gesproken over wat op dit moment de belangrijkste problemen zijn in de sector en waar deze zich vooral voordoen, zowel geografisch als technisch. De ontvangen reacties, inbrengen en adviezen hebben dit plan

mede vormgegeven. Met de deelnemers aan de dialoog is afgesproken dat dit plan van aanpak het plan van de sector is en blijft en wij vertrouwen erop dat veel stakeholders met ons een bijdrage zullen leveren aan het bereiken van de doelen. Waar mogelijk hebben wij al gedefinieerd wat wij van verschillende stakeholders vragen en met wie wij in ieder geval samenwerking zoeken. Graag verwijzen wij de lezer naar het hoofdstuk 'proces'.

1.5. Doel

Hoofddoel van dit plan is het realiseren van structurele verbeteringen (op sociaal, ecologisch en economisch gebied) in de textiel- en kledingsector.

De ambitie van dit plan is het op een hoger niveau brengen van het gelijke speelveld in de sector. We willen de koplopers niet afremmen, maar wel de middenmoters in staat stellen een sprong naar voren te maken. Daarom willen we dat de meerderheid van de sector dit plan onderschrijft.

Om dit doel te bereiken hebben we de volgende subdoelstellingen geformuleerd:

- Het op specifieke deelonderwerpen benoemen en/of formuleren van tijdsgebonden acties.
- Het specificeren en implementeren van de rollen en verantwoordelijkheden van de branches en bedrijven en overige stakeholders (overheid, ngo's en vakbonden).
- Eind 2014 moet minimaal 50% van de achterban van respectievelijk Inretail, MODINT en VGT het plan onderschrijven en deelnemen aan één project, al dan niet genoemd in dit plan, gericht op het verwezenlijken van het hoofddoel. Dit met het oog op het op hoger niveau brengen van het gelijke speelveld.

Het plan zien wij als een nieuw startpunt om de verduurzaming van de textiel- en kledingsector verder voort te zetten. Zoals ook beschreven in het hoofdstuk 'proces' is dit plan geen naslagwerk voor alle bestaande initiatieven en ondernomen activiteiten tot nu toe. Het stelt doelen die de sector wil verwezenlijken in de komende jaren waarbij gebouwd wordt op wat er al bereikt is. Het plan is geen statisch document, maar wordt aangevuld en

aangescherpt waar dat nodig is en mogelijk is. Bij sommige doelen hebben we specifiek landen of regio's benoemd, alsmede organisaties waarvan wij graag zouden zien dat ze met ons samen gaan werken aan het realiseren van het betreffende doel. Die landen en regio's kunnen worden uitgebreid op basis van best practices, uitkomsten van pilots en nieuwe ontwikkelingen. Kortom, we gaan niet rusten op onze lauweren als we een doel behaald hebben, maar kijken altijd waar de sector verder verduurzaamd kan en moet worden. Bij het behalen van het doel wordt zoveel mogelijk internationaal en Europees samengewerkt en aansluiting gezocht bij bestaande initiatieven.

1.6. Rol brancheorganisaties

De brancheorganisaties Inretail, MODINT en VGT zullen hun Europese en mondiale ledenorganisaties en partners actief informeren over het plan en hen verzoeken deel te nemen aan het behalen van ons doel. Dit zullen we onder meer doen via de Fair Wear Foundation (FWF), het Business Social Compliance Initiative (BSCI), de Foreign Trade Association (FTA), de European Association of Fashion Retailers (AEDT), de International Apparel Federation (IAF), de Ethical Trade Initiative (ETI) en Eurocommerce. Daarnaast zullen de brancheorganisaties zoveel mogelijk een faciliterende en stimulerende rol spelen voor de verdere dialoog tussen leden onderling en leden met andere stakeholders. Daarnaast richten de brancheorganisaties een website op waar het plan, de voortgang, de voorziene werkgroepen en dialogen worden gepubliceerd en waar leden en consumenten worden geïnformeerd. Voorts dragen we zorg voor een vertaling van het plan naar het Engels, opdat het internationaal toegankelijk wordt. Dit sluit nauw aan bij onze rol om leden te informeren, adviseren en enthousiasmeren over onder meer maatschappelijk verantwoord ondernemen. Wij als brancheorganisaties kunnen namelijk het plan niet uitvoeren. Dit staat of valt met de bereidheid van onze leden om het plan uit te voeren. Wij zijn ervan overtuigd dat onze leden mee willen en gaan werken aan het bereiken van de doelen die in dit plan gesteld worden.

1.7. Driesporenbeleid

Dit plan kent drie sporen. Het eerste spoor richt zich op de aanpak van structurele problemen door te kijken naar inkooppraktijken, het wegnemen van belemmeringen en onduidelijkheden

rond due diligence en de circulaire economie. Een aanpak van concrete thema's in geïdentificeerde regio's is het tweede spoor. In dit spoor komen de bovengenoemde subdoelstellingen 1 en 2 samen. Bij elk van de thema's in het tweede spoor wordt een korte probleemschets gegeven, gevolgd door een overzicht van partijen met welke wij als textiel- en kledingsector samenwerking willen zoeken om de gestelde doelen te bereiken. Het derde spoor is één van algemene maatregelen die we als sector zullen nemen.

2. Visie Nederlandse textiel- en kledingsector op maatschappelijk verantwoord ondernemen

Maatschappelijk verantwoord ondernemen (MVO) is in de afgelopen decennia één van de speerpunten geworden voor de Nederlandse textiel- en kledingsector en er zijn diverse successen geboekt. Helaas doen misstanden zich nog steeds voor. De sector is wereldwijd enorm competitief, met een keten die bijzonder gelaagd is en daardoor complex. Nederlandse textielbedrijven zijn zeker welwillend, maar hun rol en invloed binnen de markt is ontoereikend om alle misstanden op te lossen die zich voordoen in de keten. Daarom wordt onder meer via bedrijfsinitiatieven zoals BSCI, en multistakeholdersinitiatieven als FWF en ETI samenwerking en ondersteuning gezocht. Doel van deze initiatieven is onder meer het tegengaan van overwerk, kinderarbeid, uitbuiting, discriminatie en het verwezenlijken van veilige werkomstandigheden. Daartoe worden zogenoemde audits verricht waarbij fabrieken door onafhankelijke instanties gecontroleerd en getoetst worden op de eisen die aan hen gesteld worden via deze ‘social compliance initiatieven’. De sector controleert vaak ook zelf ter plekke. De Nederlandse textielsector is nauw betrokken geweest bij de oprichting van deze initiatieven.

Op het gebied van milieu zet de sector zich in voor de toepassing van milieuvriendelijke technologieën en materialen. Onder meer via het Global Social Compliance Programme (GSCP) dat zowel op sociale omstandigheden als het milieu gericht is. Voorts via samenwerking op het terrein van bijvoorbeeld biokatoen via het Better Cotton Initiative of certificering via het Global Organic Textile Standard en met de overheid op het gebied van watergebruik via het Bangladesh Water PaCT, Partnership for Cleaner Textiles.

De gedeelde MVO-visie van de Nederlandse textiel- en kledingsector is als volgt samen te vatten: wij vinden het als sector belangrijk dat kleding onder duurzame omstandigheden met minimale impact op mens en milieu wordt geproduceerd en dat de continuïteit van de bedrijfsvoering van de bij ons aangesloten ondernemingen is gewaarborgd. Om dit te verzekeren nemen wij een proactieve rol op ons en vragen wij aan andere stakeholders onze gedeelde verantwoordelijkheid in te vullen.

Op basis van ervaring en kennis die in de afgelopen decennia is opgedaan bestaat binnen de sector een goed beeld van de belangrijkste risico's. Op onderdelen bestaat ook zicht op een haalbare en efficiënte aanpak, op andere deelterreinen bestaat dat nog niet of onvoldoende. Dit plan van aanpak richt zich bewust op enkele van de voornaamste problemen, in combinatie met landen en/of regio's waarin die problemen zich in belangrijke mate voordoen. Zo hopen wij onze impact te maximaliseren. Met dit plan zetten wij de transitie gericht op verduurzaming van de textiel- en kledingsector voort, maar nu met vereende krachten. Wij zien verduurzaming als een proces waarbij niet de grootte van de stap, maar de richting het belangrijkste is. Daarbij wordt gezocht naar een samenhang tussen ecologie, sociale omstandigheden en economie. Wij willen nadrukkelijk geen papieren werkelijkheid ontwikkelen, maar stappen in de praktijk zetten of mogelijk maken. Wij dragen onze verantwoordelijkheid in de keten en nodigen andere partijen uit dat ook te doen waar dit nog niet het geval is. Dat wij onze verantwoordelijkheid nemen, betekent niet dat wij aansprakelijk zijn voor elke misstand die zich voordoet. Het uiteindelijke oordeel of wat wordt gedaan goed is of niet, is aan de samenleving. Daarom hebben we bij de opstelling van dit plan nadrukkelijk samenwerking gezocht met maatschappelijke organisaties en de overheid. Wij willen als deelnemers aan het brancheprogramma van MVO Nederland onze samenwerking met hen verder intensiveren om ons gezamenlijk doel te bereiken. Op korte termijn zullen wij alle, ons bekende relevante stakeholders uitnodigen om met ons de plannen nader vorm te geven en in te vullen.

3. Visie op transparantie

Transparantie verdient bijzondere aandacht in dit plan, aangezien transparantie één van de twee onderwerpen in de motie Braakhuis c.s. is. De Nederlandse textiel- en kledingsector erkent dat transparantie een belangrijke voorwaarde is voor effectieve vervolgstappen in het verduurzamingsproces van de textielketen. De sector spant zich in om die transparantie verder te vergroten. Transparant kunnen zijn, veronderstelt inzicht in de keten. Om tal van redenen bestaat dat inzicht op dit moment niet of in beperkte mate. Voor veel bedrijven in de sector past het krijgen van (meer) inzicht in de toeleveringsketen bij de verplichtingen die voortvloeien uit het naleven van de OESO-richtlijnen en het Ruggie-raamwerk. Het gaat immers om het in kaart brengen van risico's via de due diligence. Daarmee is alleen nog niet gezegd hoe dat concreet gerealiseerd kan worden. En wanneer je meer transparantie bereikt, is de logische vervolgvraag hoe wordt omgegaan met die grotere mate van inzicht.

De veel gehoorde roep om het openbaren van de fabrieken en subcontractors die voor de sector produceren veronderstelt daarnaast een mate van regie in de keten die er in de meeste gevallen in het geheel niet is. De katoenboer in India hoopt immers voor alles op een goede oogst en op het krijgen van een goede prijs van een handelaar die zijn oogst wil kopen. Maar die handelaar weet ook niet welke spinner zijn handel gaat kopen en die spinner weet weer niet welke wever of breier zijn garen gaat kopen. Het in weerwil van dit feit toch afdwingen van openbaring van informatie over productielocaties en subcontractors plaatst het Nederlandse bedrijfsleven ten opzichte van haar internationale concurrenten bovendien in een nadelige positie. Wij zijn er als sector van overtuigd, dat een wettelijk afgedwongen openbaring van fabrieken en toeleveranciers waar dat wel mogelijk is, niet zal leiden tot duurzame verbeteringen. De sector vreest een papieren werkelijkheid die steeds van vorm verandert en geen enkel inzicht verschaft in de maatschappelijke betrokkenheid van bedrijven. De mate van transparantie zegt voorts niet per definitie iets over de mate van de duurzaamheid van de bedrijfsvoering van een onderneming. Kortom, dit is een vorm van transparantie die structureel het gelijke speelveld verstoort, zonder dat het beoogde doel, het uitbannen van misstanden, wordt gerealiseerd. Transparantie is voor de Nederlandse textiel- en kledingsector dan ook een middel en géén doel. Transparantie moet aantonen wat er

schuil gaat achter een probleem om zo gezamenlijk de oplossing voor dit probleem te vinden.

Zoals gezegd hebben veel ondernemingen onvoldoende of geen zicht in hun eigen keten. Wil de sector de noodzakelijke transitie waarmaken, dan zullen bedrijven meer inzicht moeten krijgen in hun keten. De vraag is hoe dat het beste vorm gegeven kan worden. Deze vraag is onderdeel van de vraag hoe due diligence ingevuld moet worden. Immers, het je rekenschap geven van het effect van je handelen op mens en milieu elders vooronderstelt dat je zicht hebt op waar dat elders zich bevindt. Daarom zal dit vraagstuk terugkomen in de doelstellingen van het project dat zich zal richten op due diligence.

3.1. Recente ontwikkelingen transparantie

In het Accord on Fire and Building Safety in Bangladesh uit mei 2013 wordt invulling gegeven aan het begrip transparantie op een wijze die wordt gedragen door de ondertekende partijen bij dat akkoord. Zowel vakbonden, overheden, ngo's als het bedrijfsleven zijn betrokken bij dit akkoord dat op het moment van schrijven van dit plan nader wordt uitgewerkt in een implementatieplan. De invulling komt er op neer dat binnen het kader van het akkoord de deelnemende partijen (bedrijven) via een geaggregeerde lijst inzicht zullen geven over de fabrieken waarmee zij werken, zodat een reëel beeld ontstaat over de keten, de problemen en de voortgang die wordt gerealiseerd. Alle informatie die fabrieken kan linken aan individuele bedrijven of informatie over inkoopvolumes worden hier niet in opgenomen.

De Nederlandse textiel- en kledingsector wil meewerken aan het vaker toepassen van een dergelijk systeem waarbij gegevens over fabrieken, toeleveranciers en/of compliance data op basis van geaggregeerde lijsten worden gedeeld. Dit zal allereerst betrekking hebben op de individuele projecten en programma's die voortvloeien uit of samenhangen met dit plan. Vanzelfsprekend staat het individuele ondernemingen altijd vrij om over te gaan tot publicatie van een overzicht van hun fabrieken en toeleveranciers. De Nederlandse sector is ervan overtuigd dat er geen sprake moet zijn van een gedwongen openbaring van fabrieken en toeleveranciers.

Natuurlijk zitten er haken en ogen aan een dergelijk overzicht, omdat niet alle textiel- en kledingproducenten langdurige contracten of relaties onderhouden met fabrieken. Dit betekent dat de lijst vaak herzien en hernieuwd moet worden. Ook hierin bestaat het gevaar van het creëren van een papieren werkelijkheid. Doel van een lijst is dan ook hoofdzakelijk het geven van inzicht aan consumenten en stakeholders waar kleding geproduceerd wordt. Wij zien het niet als oplossing voor de problemen in de textielketen.

De Nederlandse textiel- en kledingsector erkent daarnaast het belang van het vergroten van de volgende vormen van transparantie:

- Transparantie richting de consument door MVO-problemen uit de sector beter in kaart te brengen en toe te lichten (uit te leggen) welke initiatieven de keten hierop neemt en hoe zich dat ontwikkelt. Dit kan zowel op bedrijfs- als brancheniveau en via onder meer websites en jaarverslagen. Mede met het oog hierop zullen de brancheorganisaties een website lanceren voor eind 2013.
- Verder werken aan de transparantie tussen bedrijven onderling en tussen bedrijven en stakeholders over de aanpak van knelpunten in de keten en door meer kennisuitwisseling, zoals het uitwisselen van auditgegevens en andere relevante informatie. Misstanden worden hierdoor sneller bekend waardoor er sneller geanticipeerd en gereageerd kan worden richting de toeleveranciers in de keten.

4. Doelstellingen

In dit hoofdstuk benoemen en formuleren we specifieke thema's en gerichte doelen en tijdslijnen om een structurele verbetering in de textiel- en kledingsector te bewerkstelligen. Daarnaast specificeren we de rollen en verantwoordelijkheden van de branches en bedrijven en de overige stakeholders. Om dit te kunnen realiseren hebben we onder aangesloten ondernemingen en maatschappelijke organisaties geïnventariseerd wat volgens hen de belangrijkste problemen in de sector zijn en waar deze zich voordoen.

4.1. Doelstellingen voor het aanpakken van structurele problemen

4.1.1. Inkooppraktijken

De manier waarop een onderneming die productie in het buitenland heeft ondergebracht en zijn inkoop heeft georganiseerd, heeft potentieel veel invloed op de arbeidsomstandigheden van de mensen die zijn kleding fabriceren. Late wijzigingen in ontwerpen en het zo laat mogelijk en in één keer bestellen van grote partijen kunnen leiden tot excessief overwerk, aantasting van de gezondheid van de werknemer of kinderarbeid in niet-toegestane onderaanbesteding. Het hebben van een helder beeld van het effect van het eigen handelen op mens en milieu is een vereiste voor de succesvolle transitie die wij met dit plan beogen. Vanwege het belang hiervan is op verzoek van meerdere stakeholders in de dialoog in dit plan een programma opgenomen dat zich richt op het vergroten van inzicht binnen bedrijven op het effect van hun eigen handelen op de arbeidsomstandigheden van werknemers en milieu elders op de wereld.

Doel

In 2014 wordt een pilot en/of onderzoek gestart naar inkooppraktijken en hoe de invloed daarvan op omstandigheden in de sector ten positieve kan worden ondersteund. Daarbij wordt onder meer gekeken naar ISO 26000. De pilot wordt voor eind 2014 afgerond en start met een inventarisatie en beoordeling van de best practices uit voorgaande pilots. Hierbij wordt in ieder geval samenwerking gezocht met MVO Nederland, MADE-By, BSCI, ETI en FWF.

4.1.2. Due diligence

Als een soort tegenhanger van, of aanvulling op, het onderzoek naar de invloed van inkooppraktijken op mens en milieu benoemen we hier onderzoek naar de wijze waarop een onderneming het effect van zijn eigen handelen kan vaststellen. Welke instrumenten, structuren en partners zijn nodig om effecten van eigen handelen helder in beeld te krijgen en is dit afhankelijk van het land of de regio waar men opereert? Verwacht mag worden dat het verkrijgen van meer inzicht in de wijze waarop het effect van eigen handelen kan worden vastgesteld –hoe due diligence het beste kan worden ingevuld– tegelijkertijd ook leidt tot meer inzicht in de eigen keten voor bedrijven die het effect van hun eigen handelen op die manier daadwerkelijk gaan toepassen. Daarmee kan dus ook de transparantie in de (eigen) keten worden vergroot.

Doel

Teneinde meer regie in de eigen keten te krijgen is het van belang om te weten hoe hier invulling aan te geven en hoe dit te meten. Daarom starten we een pilot en/of onderzoek in het voorjaar van 2014 om te bepalen hoe individuele ondernemingen in de textiel- en kledingsector een beter inzicht in hun keten kunnen krijgen. Ook hier starten we met een inventarisatie en beoordeling van de best practices uit voorgaande pilots. De brancheorganisaties Inretail, MODINT en VGT nemen hierin een voortrekkersrol en zoeken samenwerking met MVO Nederland die de MVO Risico Checker¹ ontwikkelde. Ook wordt er gekeken of een geaggregeerde lijst mogelijkheden biedt tot het maken van een waarschuwingsregister voor bedrijven waarin duidelijk wordt in welke fabrieken zich problemen voordoen en hoe bedrijven onderling kunnen samenwerken om dat aan te pakken.

Samenwerking wordt voorts gezocht met onder andere MADE-By, BSCI, ETI en FWF.

¹ www.mvorisicochecker.nl

4.1.3. Circulaire economie

Vanwege de dreigende uitputting van onze grondstoffen is het voor de textiel- en kledingsector van belang te zoeken naar manieren om hergebruik en herwinning van de grondstoffen die in de sector worden gebruikt te bevorderen. Wij streven naar een circulaire economie, waarbij producten zoveel mogelijk herbruikbaar zijn en waar de schade aan grondstoffen zoveel mogelijk beperkt is. We willen nog efficiënter met grondstoffen en hulpbronnen omgaan. Er zijn koplopers in de textiel- en kledingsector, maar ook nog veel bedrijven die hulp nodig hebben om op dit punt verdere stappen te zetten. Daarom willen wij als sector kennis delen tussen en opbouwen binnen bedrijven om hen in staat te stellen een circulaire economie op te zetten en die te vertalen naar hun eigen bedrijfsmodel.

Doel

In 2014 gaan de brancheorganisaties actief aan de slag om via kennisuitwisseling en kennisopbouw te werken aan een circulaire economie. Daartoe wordt in 2014 een routekaart ontwikkeld waarin voor de kleding- en textielsector uiteen wordt gezet hoe de circulaire economie bereikt kan worden. In de tussentijd zijn er op specifieke thema's reeds doelstellingen geformuleerd verderop in dit plan.

Hierbij wordt in ieder geval samenwerking gezocht met MVO Nederland en MADE-By en wordt aangesloten bij initiatieven die al door de brancheorganisaties zijn gestart of geïnitieerd.

5. Sociaal

De laatste tien tot vijftien jaar zijn wereldwijd meerdere initiatieven ontwikkeld die zich richten op het verbeteren van de sociale omstandigheden in de textiel- en kledingsector. Vrijwel zonder uitzondering zijn deze initiatieven gebaseerd op conventies en bepalingen van de International Labour Organisation (ILO). De grootste uitdaging op sociaal terrein is het bevorderen dat wordt gewerkt conform die conventies en bepalingen. Als in de afgelopen decennia iets duidelijk is geworden uit de praktijk van de verschillende initiatieven is het dat voor het realiseren van structurele verbeteringen de samenwerking nodig is van veel dan wel alle stakeholders en dat vooral de vertegenwoordiging van arbeiders een kritische factor voor succes is. Voor ons als sector geldt dan ook dat we werknemers en lokale vertegenwoordigers in de textiel- en kledingsector in productielanden zoveel mogelijk onderdeel willen laten zijn van de verbeteringsprocessen.

5.1. Sumangali-systeem

Gebonden arbeid, arbeid om schulden in te lossen of het Sumangali-systeem, zijn problemen die zich voordoen in de textiel- en kledingsector in verschillende productielanden. Vaak zijn deze problemen geconcentreerd in specifieke regio's binnen landen.

Het Sumangali-systeem is een systeem waarbij jonge, ongetrouwde vrouwen in de textielindustrie werken voor een vaste periode. Na het verstrijken daarvan krijgen de vrouwen een lumpsum bedrag dat bedoeld is als huwelijksschat. Sumangali komt vooral in de Indische regio Tamir Nadul voor en bevat elementen die strijdig zijn met de rechten van de mens en de ILO-richtlijnen voor arbeidsomstandigheden. Sinds 2011 werken de brancheorganisaties Inretail, MODINT en VGT actief samen op dit onderwerp, naar aanleiding van het rapport 'Captured by Cotton' van SOMO en de Landelijke India Werkgroep over het Sumangali-systeem. Naar aanleiding van het rapport hebben de genoemde brancheorganisaties de BSCI en FWF gevraagd het onderwerp op te pakken en onder meer een rondetafel te organiseren voor verschillende stakeholders over het probleem in samenwerking met andere internationale partijen. De ETI is de voorloper in de aanpak van het Sumangali-systeem en via de BSCI en de FWF zijn veel Nederlandse textiel- en

kledingbedrijven, die actief zijn in de regio's waar het systeem voornamelijk voorkomt, betrokken bij de aanpak van het probleem. Het Sumangali-systeem heeft veel raakvlakken met verschillende onderwerpen in de social audit, maar verdient specifieke aandacht vanwege de traditionele en culturele problematiek achter het systeem. Verder hebben wij in februari 2012 als textiel- en kledingsector de Nederlandse overheid gevraagd het Sumangali-systeem te bespreken met de Indische autoriteiten.

Internationale samenwerking is volgens de Nederlandse textiel- en kledingsector leidend in de aanpak. Onder meer via steun aan het Tirupur Stakeholders Forum (TSF) dat werd opgestart door Tirupur Exporters Association (TEA) dat gericht is op het stoppen van het Sumangali-systeem en dat zoekt naar oplossingen en werkbare praktijken.

Vanaf 2013 zullen Nederlandse bedrijven in de textiel- en kledingsector in overleg met onder meer BSCI en ETI om het aantal (onaangekondigde) audits te intensiveren. Voorts zullen de bedrijven die gebruik maken van eigen controles dit gaan intensiveren. Ook zal de sector haar overleg met de Nederlandse overheid voortzetten zodat de Indiase autoriteiten blijvend op het probleem worden aangesproken.

Doelen

2014

Bijeenkomst over Sumangali-systeem om bewustwording sector over specifieke problematiek te vergroten en gericht op het bevorderen van het uitbannen van de met de ILO-strijdige onderdelen van Sumangali

Samenwerking

Om de genoemde doelstellingen te behalen zoeken we als sector actieve samenwerking met BSCI, ETI, LIW, SOMO, FNV, CNV, de Nederlandse overheid en de Indiase overheid (niet-uitputtende lijst).

Landen

India

5.2. Kinderarbeid

Kinderarbeid is een probleem dat we als textiel- en kledingsector al lange tijd bestrijden. De ILO conventies 138 en 182 en de daarin opgenomen definities voor kinderarbeid zijn voor de sector leidend en bepalend. Gelukkig heeft de sector kunnen constateren dat kinderarbeid in de textielketen de afgelopen decennia sterk is teruggedrongen. Wij ontkennen niet dat het helaas nog incidenteel plaatsvindt -voornamelijk op minder zichtbare plaatsen- en bestrijden het daarom nog altijd. Het wordt echter nauwelijks geconstateerd door BSCI in de eerste toeleveringsschakel. De textiel- en kledingsector kent een risico op kinderarbeid en daarom zetten wij ons als sector in op strikte controles van fabrieken via de social auditing systemen en samenwerking met andere stakeholders zoals de ILO, overheden en lokale organisaties. Daarbij wordt nadrukkelijk aandacht gegeven aan zogenoemde subcontractors en home workers, omdat daar de kans op kinderarbeid het hoogst is. Daar waar kinderarbeid nog altijd voorkomt bestaat dit vaak vanwege de heersende sociale norm, een gebrek aan mensenrechten en rechten voor werknemers, culturele gebruiken, uitsluiting en discriminatie van bepaalde groepen en een slecht functionerend of ontbrekend onderwijsstelsel. De bestrijding van kinderarbeid moet dus geïntegreerd zijn in een set van maatregelen die toegesneden is op de lokale situatie en rekening houdt met economische omstandigheden, sociale samenhang en cultuur. Van Nederlandse textielbedrijven mag verwacht worden dat zij richting hun toeleveranciers duidelijk kenbaar blijven maken dat zij kinderarbeid niet toelaatbaar vinden, hierop (onaangekondigd) controleren, dit probleem met hun leveranciers bespreken en eventueel in groter verband aankaarten. Wat we ook doen, bij vaststelling van kinderarbeid zal er altijd een oplossing worden gezocht waarbij de situatie van het kind verbetert, niet verslechtert.

De textiel- en kledingsector verwelkomt de Kampala Declaration 'Working towards Child Labour Free Zones' uit april 2013 en de 'Roadmap for achieving the Elimination of the worst Forms of Child Labour by 2016' dat werd aangenomen tijdens de Global Child Labour Conference in Den Haag in 2010. De Nederlandse sector scherpt de doelstelling nader aan en wil vanaf 2016 volledige uitbanning van kinderarbeid en niet louter van de ergste vormen. De sector tolereert kinderarbeid niet en blijft zich inzetten voor het uitbannen van

kinderarbeid. Daarom zullen Nederlandse bedrijven ook hier het aantal (onaangekondigde) audits intensiveren.

Doelen

Vanaf 2013	Vergroten inzicht in eigen keten om zicht op probleem kinderarbeid dieper in de keten te vergroten
2015	Een gezamenlijk beleid in geval kinderarbeid wordt vastgesteld in een onderneming haar eigen keten
2016	Uitbanning van kinderarbeid

Samenwerking

Om de genoemde doelstellingen te behalen zoeken we als sector actieve samenwerking met LIW, SOMO, BSCI, FWF, Solidaridad, FNV, de Nederlandse overheid en andere overheden (niet-uitputtende lijst).

Landen

India, Turkije, China

5.3. Veilige en gezonde werkplek

Arbeiders hebben, waar ook ter wereld, recht op een veilige en gezonde werkplek. Dat daarvan te vaak geen sprake is, vooral in minder ontwikkelde landen, is een trieste realiteit. Een deel van de problemen die zich voordoen hebben niet specifiek met de textiel- en kledingsector te maken, maar zijn representatief voor het ontwikkelingsstadium waarin een zich ontwikkelend land zich bevindt. Zo komen sommige problemen, die betrekking hebben op veiligheid en gezondheid op de werkplek, voort uit het feit dat lokale regeringen niet de kennis en/of capaciteit hebben om effectief toezicht te houden op de veiligheid van gebouwen. Vaak ontbreekt het niet aan adequate wet- of regelgeving, maar aan naleving, toezicht en handhaving. Dit betekent dat voor het oplossen van structurele problemen ten aanzien van dit vraagstuk samenwerking van meerdere partijen nodig is, 'hier' en 'daar'. Bovendien is het probleem van veiligheid en gezondheid op de werkplek verweven met andere (fundamentele) vraagstukken, zoals vrijheid van vereniging. Met de transitie die ons

voor ogen staat, willen wij als sector onze bijdrage leveren aan het verbeteren, waar nodig, van de veiligheid van de werkplek en de gezondheid op de werkplek. Wij concentreren ons daarbij op de situatie in Bangladesh. Enerzijds, omdat veel bedrijven en stakeholders Bangladesh benoemen als het belangrijkste land om op dit moment op te focussen en anderzijds omdat via het Accord on Building and Fire Safety in Bangladesh op dit moment wordt gewerkt aan het concreet invullen van nieuwe vormen van internationale samenwerking.

Doelen

Voor eind 2013 moet 25% van de bij Inretail, MODINT en VGT aangesloten bedrijven die kleding maakt of kleding laat maken in Bangladesh deelnemer aan het Accord on Fire and Building Safety zijn.

Eind 2014 moet minimaal 50% van de aangesloten bedrijven deelnemer aan het Accord on Fire and Building Safety zijn.

Samenwerking

Om de genoemde doelstellingen te behalen zoeken we als sector actieve samenwerking met IndustriAll, ILO, Schone Kleren Campagne (SKC), Deutsche Gesellschaft für Internationale Zusammenarbeit (GIZ), FNV, CNV en de Nederlandse overheid (niet-uitputtende lijst).

Landen

Bangladesh

5.4. Leefbaar loon

De Nederlandse textiel- en kledingsector streeft ernaar om in productielanden alleen met organisaties te werken die ten minste het wettelijk minimumloon betalen en overwerk vergoeden en voorts het lokale loon betalen voor het werken binnen de textiel- en kledingsector als dat loon hoger is dan het minimumloon. Een wettelijk minimumloon is in veel gevallen niet gelijk aan een leefbaar loon. Loon wordt idealiter vastgelegd in overleg tussen werkgevers en werknemers. Het minimumloon wordt vastgesteld door nationale overheden en moet voldoende zijn om de basisbehoeften van werknemers te dekken. In

sommige productielanden wordt het minimumloon niet uitbetaald door werkgevers of wordt het kunstmatig laag gehouden om industrie aan te trekken. Een te laag minimumloon betekent niet alleen dat een werknemer niet in zijn onderhoud en dat van zijn of haar gezin kan voorzien. Het kan onder meer ook leiden tot kinderarbeid, omdat dit nodig is om als gezin in het levensonderhoud te kunnen voorzien, of tot excessief overwerk.

De Nederlandse textiel- en kledingsector streeft ernaar om op basis van bestaande initiatieven en door open te staan voor nieuwe initiatieven samen met bedrijven zo snel mogelijk concrete acties te ondernemen gericht op een leefbaar loon voor textielarbeiders in productielanden. Om een structurele verbetering door te voeren die sectoroverstijgend is, zou het wettelijk minimumloon in productielanden uiterlijk in 2020 het niveau moeten hebben van een leefbaar loon.

Een leefbaar loon is een loon dat een werknemer in staat stelt om zichzelf en zijn of haar familie te ondersteunen. De OESO geeft de volgende definitie van leefbaar loon: “A wage sufficiently high to permit a worker to keep a given standard of living.” Leefbaar loon is opgenomen in bijvoorbeeld de SA8000 en de code van FWF. Het probleem is dat er geen eenduidige internationale definitie van leefbaar loon bestaat die unaniem ondersteund wordt. Voorts is het de vraag wie leefbaar loon moet betalen: wil de producent een lagere marge accepteren, kan de retailer met minder winst vooruit en de extra kosten doorberekenen en is de consument bereid de extra kosten te betalen?

Wat de situatie lastig maakt is dat door loonsverhoging bedrijven zich uit de markt kunnen prijzen. Dit geldt voor de Nederlandse kledingbedrijven, maar met name voor de kledingfabrikanten zelf. Het komt regelmatig voor dat fabrikanten voorgestelde loonsverhogingen door kledingafnemers weigeren, omdat ze daardoor te duur worden voor andere afnemers. In landen waarin de kledingsector een dominante positie heeft, zoals Bangladesh, kan een ‘eenzijdig’ doorvoeren van loonsverhogingen in het wettelijk minimumloon zelfs nadelige consequenties hebben voor de gehele economie van een land. Om uit deze tangpositie te komen en het mogelijk te maken om loonsverhogingen door te voeren, zonder dat bedrijven of landen zich hierbij uit de markt prijzen, is een gezamenlijke internationale aanpak nodig. Liefst mondiaal en in ieder geval op Europees

niveau. Het betreft samenwerking tussen Europese bedrijven en overheden gericht op het bevorderen van uitbetaling van leefbaar loon. De Nederlandse kledingbedrijven dragen hier graag gemeenschappelijk aan bij, door met de overheid en maatschappelijke organisaties hierin gezamenlijk stappen te zetten.

Daarom wordt aansluiting gezocht bij het project van de Nederlandse en Duitse overheid dat wordt uitgevoerd door Berenschot en GIZ (European Road Map Living Wage) en het onderzoek naar de mogelijkheden om leefbaar loon te realiseren via het Nederlandse bedrijfsleven. De Nederlandse textiel- en kledingsector is reeds actief betrokken bij de discussie over leefbaar loon en zal deelnemen aan de daaruit voortgekomen Europese conferentie over leefbaar loon in november 2013 in Berlijn. Doel van de conferentie is het vinden van een gezamenlijke aanpak en roadmap voor leefbaar loon in de industriële sector in Azië. Daarbij bouwt het voort op het internationale normenkader dat de UN Guiding Principles, de OESO-richtlijnen en de ILO Multinational Enterprises Declaration bieden.

Doelen

2013	Aanhaken bij European Road Map Living Wage
2016	Een gezamenlijk mondiaal beleid ten aanzien van leefbaar loon in Azië, waarbij de Nederlandse inzet voor invoering 2020 is
2020	Leefbaar loon in sector doorgevoerd

Samenwerking

Om de genoemde doelstellingen te behalen zoeken we als sector actieve samenwerking met MVO Nederland, FWF, Asia Floor Wage Campaign (AFWC), GIZ, IAF, Berenschot, de Nederlandse overheid en Europese en andere overheden (niet-uitputtende lijst).

Landen

Gehele textiel- en kledingsector, specifiek Azië en in het bijzonder Bangladesh, China, Vietnam, Cambodja

5.5. Vrijheid vereniging en onderhandelen

Onmiskenbaar één van de belangrijkste componenten voor het structureel kunnen verbeteren van arbeidsomstandigheden is de betrokkenheid van werknemers bij het signaleren en het oplossen van problemen. Zij zijn als geen ander in staat aan te geven welke problemen zij het grootst vinden of het eerste opgelost zouden willen zien. Niet voor niets is vrijheid van vereniging en recht op collectief onderhandelen één van de basisbeginselen van de ILO. In veel landen en regio's echter is er helaas hooguit een formeel recht op vereniging voor werknemers. Vaak wordt de materiële vrijheid actief tegengewerkt door werkgevers en/of (lokale) autoriteiten. In veel gebieden verzetten traditie en cultuur zich ook tegen vertegenwoordiging van werknemers.

Daar waar er geen vrijheid van vereniging is –in bijvoorbeeld China kunnen werknemers niet toetreden tot vakbonden die niet aan de communistische partij verbonden zijn– moet worden ingezet op elke oplossing die leidt tot een respectvolle dialoog tussen werknemers en werkgevers. Daarnaast zijn veel werknemers niet bekend met de rechten die hen toekomen. In die gevallen zal training ingezet moeten worden om structurele veranderingen te bevorderen.

Vrijheid van vereniging en onderhandelen in Turkije

Als sector stellen wij ons ten doel een concrete bijdrage te willen leveren aan het realiseren van vrijheid van vereniging en onderhandelen in de textiel- en kledingsector in Turkije. De keuze voor Turkije wordt mede bepaald door het belang van dat land als toeleverancier van textiel en kleding voor de Europese c.q. Nederlandse markt en de grootte van het probleem in dat land. In december 2012 is een meerjarig programma 'Bevordering Sociale Dialoog 2010 – 2012' afgelopen dat gericht was op bevordering van de sociale dialoog in Turkije. Dat programma werd geleid door FWF. In de uitvoering nam FNV een belangrijke plaats in. Momenteel bereiden (internationale) vakbonden een bijeenkomst over dit onderwerp voor, die in het najaar van 2013 zal plaatsvinden. Binnen FNV wordt nagedacht over de vraag of het programma voortgezet kan worden en zo ja, in welke vorm.

Doel

Tweede helft 2013

Overleg met FNV en andere geïnteresseerden over mogelijk vervolg op project Bevordering Sociale Dialoog 2010 – 2012

Bevorderen deelname bedrijven (zowel Nederlands als Turks) aan bijeenkomst georganiseerd door (internationale) vakbonden

2014

Bevorderen vervolg op de meeting die door (internationale) vakbonden wordt georganiseerd, bijvoorbeeld via conferentie in Turkije / met Turkse sector, waarin voordelen vrijheid vereniging en onderhandelen, respectievelijk een sociale dialoog worden toegelicht; start voorlichting rechten werknemers en inventarisatie percentage bedrijven waarin vrijheid vereniging is ingevuld of sociale dialoog wordt gevoerd

2023

Vrijheid vereniging respectievelijk voeren sociale dialoog in gehele Turkse textiel- en kledingsector

Samenwerking

Om de genoemde doelstellingen te behalen zoeken we als sector actieve samenwerking met FNV, FWF, ILO, BSCI, de Nederlandse overheid, Turkse overheid (niet-uitputtende lijst).

Landen

Turkije

5.6. Arbeidstijden

Excessief overwerk komt frequent voor. Oorzaken van excessief overwerk zijn bijvoorbeeld een verkeerde planning door een producent, wat ertoe leidt dat van werknemers geëist wordt dat ze langer werken of dat er gebruik gemaakt wordt van subcontractors. Voorts kan het

gedurende drukke periodes in bepaalde gebieden lastig zijn om personeel te vinden, zeker in gebieden waar fabrieken tegen elkaar concurreren. Ook kunnen problemen in transport en een onstabiele elektriciteitsvoorziening een probleem vormen. Een deel van het probleem ligt ook bij het bedrijfsleven, bijvoorbeeld via late bestellingen of late wijzigingen in een bestelling.

De discussie over excessieve arbeidstijden hangt samen met die van leefbaar loon, maar ook de beschikbaarheid van arbeidskrachten. In veel gevallen geven werknemers zelf aan te willen overwerken, om zo meer te verdienen. Excessief overwerk kan daarnaast ook verbonden zijn aan het soort betalingssysteem, bijvoorbeeld een systeem waarbij een werknemer per stuk betaald wordt.

Ten aanzien van dit complexe probleem wordt geen separaat project of doelstelling geformuleerd. Wij zien het als integraal onderdeel van de doelstellingen en de onderwerpen inkooppraktijk en leefbaar loon.

6. Milieu

Als sector zien wij ons ook gesteld voor grote uitdagingen op het gebied van milieu. Zoals eerder gesteld in dit plan raken onze bronnen uitgeput. Wij kunnen het ons niet veroorloven roekeloos om te springen met de bronnen die wij hebben. Ook op milieugebied geldt dat de gelaagdheid en complexiteit van de sector bijzonder groot is. Daarnaast maakt de gemiddelde schaalgrootte van de ondernemingen in de sector (ongeveer 15 tot 20 man personeel en een omzet van enkele miljoenen euro's) het niet eenvoudig om binnen de internationale context structurele veranderingen door te voeren. Desalniettemin bestaat er binnen de sector grote eensgezindheid over de noodzaak om op dit terrein te werken aan structurele veranderingen. Ook hier geldt dat wij als sector werknemers en lokale vertegenwoordigers in de textiel- en kledingsector in productielanden zoveel mogelijk onderdeel willen laten zijn van de verbeteringsprocessen. Het overgrote deel van de milieu-impact vindt namelijk plaats in de productiefase van textiel en kleding.

6.1. Water

Water speelt op meerdere plaatsen in de textiel- en kledingsector een belangrijke rol. Enerzijds bij de productie of teelt van natuurlijke vezels. Anderzijds bij de bewerking en verwerking van textiel. Ten slotte in de gebruiksfase van het textiel- of kledingproduct, vooral wat betreft reiniging en onderhoud. Het watergebruik in de sector is zeer intensief en daarom wordt er op verschillende manieren gekeken hoe het watergebruik in de gehele keten kan worden teruggebracht. Als voorbeeld kan het Bangladesh Water PaCT, partnership for cleaner textiles, dienen, waarin overheid, ngo's en de textiel- en kledingsector samenwerken. Het PaCT is gestart in 2013 en zal de komende vijf jaar moeten leiden tot structurele verbeteringen in Bangladesh. Nu richt het zich louter op Bangladesh, maar de sector wil leren hoe via het PaCT-systeem het milieu in andere productielanden verbeterd kan worden, alsmede –natuurlijk- de milieuprestaties van fabrieken. Als onderdeel van het programma wordt een nieuwe benchmark ontwikkeld die ook van pas kan komen in andere landen.

Het PaCT-programma wordt aangestuurd door the International Finance Corporation (IFC). Het IFC is voortdurend geïnteresseerd om het potentieel aan Bengaalse fabrieken, dat

geïnformeerd kan worden over de problematiek in het algemeen en PaCT in het bijzonder, te vergroten. Het is denkbaar dat het PaCT-programma door IFC ook elders ingezet zal worden.

Doelen

Tweede helft 2013

Het informeren van Nederlandse bedrijven die in Bangladesh textiel en kleding laten maken over PaCT en de doelstellingen daarvan en het in contact brengen van die Nederlandse bedrijven met IFC, in samenwerking met geïnteresseerde partners

2015

In samenwerking met het Water PaCT op basis van tussentijdse evaluatie bepalen of en hoe het programma uitgerold kan worden over andere landen en die projecten opstarten

Samenwerking

Om de genoemde doelstellingen te behalen zoeken we als sector actieve samenwerking met IFC, Solidaridad, Nederlandse overheid, Bengaalse overheid, Netherlands Water Partnership (NWP) en MADE-By (niet-uitputtende lijst).

Landen

Bangladesh en afhankelijk van evaluatie en voortgang uitbreiding naar andere landen in Azië.

6.2. Chemicaliën

In de textiel- en kledingsector worden in de verschillende productiestappen veel chemicaliën gebruikt. Dit vormt onmiskenbaar een belasting voor het milieu, zeker daar waar niet zorgvuldig wordt gewerkt. In toenemende mate is het gebruik van chemicaliën dan ook onderworpen aan wet- en regelgeving, die is gericht op bescherming van mens en milieu. Die wetgeving wordt ook steeds dwingender. Dit geldt bijvoorbeeld voor de REACH-wetgeving in Europa. Daar waar wetgeving van kracht is, bestaat in de regel in ieder geval

enige duidelijkheid over toegestane chemicaliën en concentraties. Voor het bedrijfsleven is die wetgeving maatgevend. Helaas ontbreekt een eenduidig, mondiaal overeengekomen beleid ten aanzien van het gebruik van chemicaliën.

De textiel- en kledingsector speelt een belangrijke voorlopersrol, ook al is het op dit moment een hele uitdaging om aan de gestelde wettelijke verplichtingen te voldoen. Deels omdat die wetgeving als zodanig niet statisch is en deels omdat de textiel- en kledingsector veelal te klein is qua volume en te gefragmenteerd is qua structuur om met de producenten van chemicaliën effectief afspraken te maken over de vervanging van chemicaliën, hulpmiddelen en formuleringen. Bovendien leidt de eerder geconstateerde beperkte omvang van inzicht in de keten er toe, dat veel leveranciers van textiel- en kleding geen adequaat beeld hebben van de chemicaliën die in hun keten worden gebruikt. Als gevolg daarvan dienen bedrijven relatief veel producten te testen op chemische samenstelling.

Als sector erkennen wij desalniettemin de noodzaak van het realiseren van structurele verbeteringen ten aanzien van het gebruik van chemicaliën in onze industrie. In essentie komt de vereiste transitie erop neer dat oplossingen aan de voorkant worden geïmplementeerd door uit te sluiten dat gevaarlijke of schadelijke chemicaliën worden gebruikt, in plaats van aan de achterkant via kostbare testen te kijken of die zijn gebruikt. De koplopers in de sector zijn daar op verschillende manieren al mee bezig. Indien en voor zover bedrijven deel willen nemen aan programma's en maatregelen die verder gaan dan waartoe zij krachtens wetgeving verplicht zijn, kan dat vanzelfsprekend op vrijwillige basis.

Door technologische ontwikkelingen worden er steeds meer alternatieve productiemethoden gebruikt die bijdragen aan het verkleinen van de milieu-impact. Vooral digitalisering van de textielveredeling kan leiden tot afname van het gebruik van chemicaliën zoals kleurstoffen, additieven en speciale finishes, omdat vergelijkbare kwaliteiten en eigenschappen met behulp van veel lagere hoeveelheden chemicaliën kunnen worden bereikt en van een inherent schoner proces gebruik wordt gemaakt.

Doelen

Tweede helft 2013

Met geïnteresseerde partners opstellen van een agenda gericht op het bevorderen van een structurele verbetering ten aanzien van het gebruik van chemicaliën in de textiel- en kledingsector

2014

Organisatie informatiebijeenkomsten over het gebruik van chemicaliën in relatie tot bestaande wet- en regelgeving, technologische ontwikkelingen en bestaande initiatieven zoals Zero Discharge van Greenpeace

2015

Het gezamenlijk met ngo's bepalen of, en zo ja hoe, we kunnen inzetten op aanscherping van vigerende wet- en regelgeving, bij voorkeur in Europees verband

Samenwerking

Om de genoemde doelstellingen te behalen zoeken we als sector actieve samenwerking met MVO Nederland, Solidaridad, Greenpeace, LIW en de Nederlandse overheid (niet-uitputtende lijst).

Landen

Azië

6.3. Grondstoffen

Een belangrijke grondstof voor textiel en kleding is katoen. In de conventionele katoenproductie worden grote hoeveelheden pesticiden en water gebruikt die schadelijk zijn voor het milieu en de katoenboeren die de planten verbouwen. Doel is om de kwaliteit en de productie te verhogen met een zo klein mogelijke milieu-impact. Dit kan bijvoorbeeld via biologisch katoen, waarbij geen gebruik wordt gemaakt van kunstmest en pesticiden of via organic cotton. Er zijn verschillende initiatieven op dit gebied, waaronder de Global Organic Textile Standard (GOTS) en het Better Cotton Initiative (CBI).

Doel

De Nederlandse textiel- en kledingsector draagt bij aan de jaarlijkse verdubbeling van de vraag naar katoen dat onder betere omstandigheden wordt geproduceerd dan conventioneel katoen en zoekt daarvoor aansluiting bij de bestaande initiatieven. Dit doel wordt aangescherpt op basis van een nulmeting in 2014 over 2013.

Samenwerking

Om de genoemde doelstellingen te behalen zoeken we als sector actieve samenwerking met MVO Nederland, Solidaridad, Better Cotton Initiative (BCI), LIW en de Nederlandse overheid (niet-uitputtende lijst).

Landen

Afrika, India, China

6.4. Ketenoverleg Textiel

Inretail, MODINT en VGT nemen al enige jaren deel aan het Ketenoverleg Verduurzaming Mode en Textiel dat onder begeleiding staat van Rijkswaterstaat Leefomgeving die diverse werkgroepen faciliteert. Binnen dit overleg is het initiatief genomen voor een Green Deal Textielinzameling.

Op 11 november 2012 ondertekenden dertien partijen samen met de ministeries van Economische Zaken (EZ) en Infrastructuur en Milieu (I&M) een green deal over textielinzameling. De ondertekenaars zijn de genoemde brancheorganisaties, afvalinzamelaars en -verwerkers, textielinzamelaars en -sorteerders, en maatschappelijke organisaties. Concreet doel van dit overleg is te bereiken dat meer textiel gescheiden wordt ingezameld. Het aandeel textiel in het restafval moet in 2015 met 50% verminderd zijn.

Onder het ketenoverleg en de green deal bestaan er verschillende werkgroepen, te weten 'Scheidingsregel', 'Infrastructuur', 'Communicatie', 'Ketendeficit' en 'Duurzame mode'. De laatste werkgroep richt zich vooral op de verduurzaming van de productieketen, onder andere op het verduurzamingsgedrag van de Nederlandse consument. Daartoe wordt nu gewerkt aan een pilot met betrekking op communicatie over duurzaamheid op de

winkelvloer. Deze pilot gaat in juni 2013 van start en wordt voor eind 2013 afgerond. Concreet doel is het verschaffen van inzicht in en kennis over verduurzaming van consumentengedrag. Dit betekent het beantwoorden van de vraag hoe de Nederlandse consument aangezet kan worden tot het maken van een duurzame keuze wanneer hij textiel en kleding aanschaf.

Doelen

2013	Pilot duurzame mode afgerond en concrete handvatten voor retailers
2015	Aandeel textiel in het restafval met 50% verminderd ten opzichte van 2011

Samenwerking

Om de genoemde doelstellingen te behalen zoeken we als sector actieve samenwerking met MADE-By, CREM, Gfk, Rijkswaterstaat Leefomgeving (RWS), Solidaridad en de Nederlandse overheid (niet-uitputtende lijst).

Landen

Nederland

7. Overige doelstellingen

7.1. Verbeteren communicatie naar de consument

Inretail maakt voor eind 2013 in samenspraak met MODINT en VGT een checklist voor haar MKB-leden, zodat zij bij hun inkoop bij hun leverancier de juiste vragen kunnen stellen over de herkomst van kleding en textiel, opdat zij consumenten op de juiste wijze kunnen informeren.

7.2. Informatievoorziening

- Dit plan wordt voor eind 2013 vertaald in het Engels.
- Voor eind 2013 richten de brancheorganisaties een website op waar dit plan, de voortgang, de werkgroepen en dialogen worden gepubliceerd. Daarnaast zal de website gericht zijn op het informeren van consumenten en andere stakeholders over de OESO-richtlijnen, het Ruggie-raamwerk en de uitdagingen waar de textiel- en kledingsector mee geconfronteerd wordt op sociaal, ecologisch en economisch gebied.
- Alle werkgroepen, bijeenkomsten en overige activiteiten die betrekking hebben op dit plan, zullen de brancheorganisaties organiseren onder de noemer “Groen is de rode draad”, de titel van de MVO-congressen die in 2011 en 2013 werden georganiseerd.

8. Proces

Dit plan is een plan van de Nederlandse textiel- en kledingsector dat is opgesteld door de brancheorganisaties Inretail, MODINT en VGT. Binnen de brancheorganisaties is het plan besproken met onder andere MVO-managers van leden, adviseurs en leden via bijeenkomsten en vergaderingen. Elk van de brancheorganisaties heeft het plan met haar bestuur en of leden afgestemd. Individuele leden en bedrijven in de Nederlandse textiel- en kledingsector zijn niet automatisch gebonden aan de doelstellingen. De brancheorganisaties hebben daarvoor de mogelijkheid niet. Daarom stellen zij alles in het werk om uiterlijk eind 2014 minimaal 50% van onze leden de doelstellingen te laten onderschrijven en mee te werken aan het behalen daarvan.

Dit plan is nadrukkelijk géén samenvatting van alle reeds bestaande of te ontwikkelen initiatieven en dient niet als encyclopedie. Het dient om doelen te stellen en te agenderen. In werkgroepen en verdere stakeholderdialogen zal het plan verder uitgewerkt moeten worden. Daartoe zullen we partijen op korte termijn uitnodigen.

8.1. Stakeholdersbijeenkomsten

In 2013 vonden er twee stakeholdersbijeenkomsten plaats met overheid, ngo's en vakbonden. In de bijlage is een overzicht opgenomen met de deelnemers.

Met de overheid zullen wij als brancheorganisaties een convenant afsluiten waarin we wederzijdse verwachtingen uitspreken, alsmede gezamenlijke doelen. Minister Ploumen heeft dit convenant in mei 2013 aangekondigd. Dit plan is daarvoor wat ons betreft de basis. Voor wat betreft de andere deelnemers aan de dialoog doen wij een beroep op hen om samen met ons de doelstellingen te behalen. Daar waar onder de doelstellingen bij samenwerking organisaties worden genoemd richten wij een verzoek aan hen met ons samen te werken.

Kortom, dit plan bindt de deelnemers aan de dialoog -anders dan de brancheorganisaties- niet. Wel doen wij als brancheorganisaties een beroep op hen om samen met ons en onze leden de doelen in dit plan te behalen. Daarvoor zullen die op punten vanzelfsprekend nog moet worden aangescherpt en uitgewerkt.

8.2. Doelen

De keuze in doelen en de genoemde landen in dit plan zijn gebaseerd op de aandachtspunten die in de dialoog met stakeholders en onze leden als prioritair zijn aangeduid.

8.3. Uitwerking

Zoals wij als brancheorganisaties uitspraken tijdens de laatste stakeholdersbijeenkomst is dit plan voor ons een nieuw startpunt om op voort te bouwen en willen wij via verdere dialogen concrete invulling geven aan en afspraken maken door onze leden samen te brengen met de stakeholders. Het is voor ons een leidraad voor de toekomst.

Wanneer onze leden dit plan onderschrijven committeren ze zich daarmee aan het behalen van de doelen van dit plan en inzet van middelen om die doelen te behalen.

Nederlandse brancheorganisaties textiel- en kledingsector

INRETAIL www.inretail.nl

Inretail is de brancheorganisatie voor ondernemers in de woon-, mode-, schoenen en sportbranche. Wij behartigen de belangen van onze 7500 leden. Zij profiteren van financieel voordeel en advies op diverse terreinen. We streven naar een ideaal winkelklimaat, waar de consument wordt verleid om te kopen en ondernemers optimaal kunnen ondernemen.

MODINT is dé ondernemersorganisatie van fabrikanten, importeurs, agenten en groothandelaren van (sport)kleding, modeaccessoires, tapijt en (interieur)textiel. Bij MODINT zijn ruim 750 bedrijven aangesloten. Deze bedrijven zijn actief in de productie en/of handel van kleding, modeaccessoires tapijt en (interieur-) textiel.

www.modint.nl

VGT Vereniging van
Grootwinkelbedrijven in
Textiel

Leden van de Vereniging van Grootwinkelbedrijven in Textiel (VGT) zijn de grote modeformules en postorderbedrijven in Nederland. Doel van de VGT is het bevorderen van de economische en sociale belangen van haar leden. De belangrijkste onderwerpen voor de VGT zijn maatschappelijk verantwoord ondernemen, de cao-onderhandelingen en handelspolitiek. www.rndweb.nl

Deelnemers multistakeholderdialogo

Organisatie	Eerste bijeenkomst 22 februari 2013	Tweede bijeenkomst 22 mei 2013
Business Social Compliance Initiative (BSCI)	X	-
Centre for the Promotion of Imports from developing countries (CBI)	X	-
Schone Kleren Campagne (CCC/SKC)	X	X
CNV	X	-
FNV Bondgenoten	X	X
FNV Mondiaal	X	X
Fair Wear Foundation (FWF)	X	X
Goede Waar	-	X
Greenpeace	X	X
International Apparel Foundation (IAF)	-	X
Landelijke India Werkgroep (LIW)	X	X
Made-By	-	X
Ministerie van Buitenlandse Zaken	X	-
Ministerie van Infrastructuur en Milieu	-	X
MVO Nederland	X	X
Nationaal Contactpunt (NCP)	X	X
Netherlands Water Partnership (NWP)	X	X
Rijkswaterstaat Leefomgeving	X	X
Schuttelaar&Partners	X	X
Solidaridad	X	X
SOMO	X	X
Terre Des Hommes	X	X

Achtergrond en informatie

Organisaties

- AEDT www.aedt.org
- AFWC www.asiafloorwage.org
- BSCI www.bsci-intl.org
- CNV www.cnv.nl
- CREM www.crem.nl
- ETI www.ethicaltrade.org
- FNV www.fnv.nl
- FWF www.fairwear.org
- Gfk www.gfk.nl
- GIZ www.giz.de
- Greenpeace www.greenpeace.nl
- IAF www.iafnet.eu
- IFC www.ifc.org
- ILO www.ilo.org
- IndustriAll www.industrialunion.org
- LIW www.indianet.nl
- MADE-By www.made-by.org
- MVO Nederland www.mvonederland.nl
- NCP www.oesorichtlijnen.nl
- NWP www.nwp.nl
- RWS www.rwsleefomgeving.nl
- SKC www.schonekleren.nl
- Solidaridad www.solidaridad.nl
- SOMO www.somo.nl
- TEA www.tea-india.org
- TSF www.tsf.org.in

Informatieve websites

- Accord on Fire and Building Safety in Bangladesh
www.industrial-union.org
- Better Cotton Initiative
www.bettercotton.org
- BSCI
www.bsci-intl.org
- FWF
www.fairwear.org
- Global Organic Textile Standard
www.global-standard.org
- OESO-richtlijnen en Ruggie-Raamwerk
www.oesorichtlijnen.nl
- ILO Multinational Enterprises Declaration
www.ilo.org
- ISO 26000
www.iso.org
- REACH
http://ec.europa.eu/environment/chemicals/reach/reach_intro.htm
- SA8000
www.sa-intl.org
- UN Guiding Principles on Business and Human Rights
www.business-humanrights.org

Lijst van afkortingen

- AEDT European Association of Fashion Retailers
- AFWC Asia Floor Wage
- BSCI Business Social Compliance Initiative
- CBI Centre for the Promotion of Imports from developing countries
- CCC/SKC Clean clothes campaign/ Schone Kleren Campagne
- CNV Christelijk Nationaal Verbond
- CREM (Adviesbureau voor Duurzame ontwikkelingen)
- ETI Ethical Trade Initiative
- EZ Ministerie van Economische Zaken
- FNV Federatie Nederlandse Vakverenigingen
- FTA Foreign Trade Association
- FWF Fair Wear Foundation
- GFK (Marktonderzoeksbureau)
- GIZ Die Deutsche Gesellschaft für Internationale Zusammenarbeit
- GOTS Global Organic Textile Standard
- GSCP Global Social Compliance Initiative
- I&M Ministerie van Infrastructuur en Milieu
- IAF International Apparel Foundation
- IFC International Finance Corporation
- ILO International Labour Organisation
- ISO International Standards Organisation
- LIW Landelijke India Werkgroep
- MKB Midden- en kleinbedrijf
- MVO Nederland Maatschappelijk Verantwoord Ondernemen Nederland
- NGO Non-gouvernementele organisatie
- NCP Nationaal Contactpunt OESO-richtlijnen
- NWP Netherlands Water Partnership
- OESO Organisatie voor Economische Samenwerking en Ontwikkeling
- SOMO Stichting Onderzoek Multinationale Ondernemingen
- TEA Tirupur Exporters Association
- TSF Tirupur Stakeholders Forum
- VGT Vereniging van Grootwinkelbedrijven in Textiel

Vergaderjaar 2011–2012

26 485

Maatschappelijk verantwoord ondernemen

Nr. 135

MOTIE VAN HET LID BRAAKHUIS C.S.

Voorgesteld 25 april 2012

De Kamer,

gehoord de beraadslaging,

constaterende dat volgens de Stichting Onderzoek Multinationale Ondernemingen (SOMO) en de Landelijke India Werkgroep nog steeds jonge meisjes worden uitgebuit bij de productie van textiel in India en dat ook kledingbedrijven die actief zijn op de Nederlandse markt, gebruikmaken van «fout textiel»;

overwegende dat kinderarbeid en uitbuiting moeten worden aangepakt;

verzoekt de regering, in samenwerking met de kledingbranche tot afspraken te komen over volledige ketentransparantie en het uitbannen van kinderarbeid in de textielketen en de Kamer te informeren over de resultaten daarvan,

en gaat over tot de orde van de dag.

Braakhuis
Gesthuizen
Voordewind

MODINT
Ondernemersorganisatie voor mode, interieur, tapijt en textiel

Utrechtseweg 95
3702 AA Zeist
(030) 232 09 00
info@modint.nl

INRETAIL

Arnhemse Bovenweg 100
3708 AG Zeist
(088) 973 06 00
info@inretail.nl

VGT Vereniging van
Grootwinkelbedrijven in
Textiel

Overgoo 13
2266 JZ Leidschendam
(070) 444 25 87
info@rndweb.nl